

Problemes d'Anàlisi Real
FME Curs 2019/20

Tema 4: Integral i mesura de Lebesgue

1. Sigui (A_n) una successió de subconjunts de X .

- (a) Definim A com el conjunt dels elements de X que pertanyen a infinits elements de la successió. Demostreu que

$$A = \bigcap_{m=1}^{+\infty} \left[\bigcup_{n=m}^{+\infty} A_n \right].$$

El conjunt A s'anomena el límit superior dels (A_n) , $\limsup A_n$.

- (b) Definim B com el conjunt dels elements dels $x \in X$ que pertanyen a tots excepte a un nombre finit dels A_n . Demostreu que

$$B = \bigcup_{m=1}^{+\infty} \left[\bigcap_{n=m}^{+\infty} A_n \right].$$

El conjunt B s'anomena el límit inferior dels (A_n) , $\liminf A_n$.

- (c) Demostreu que si (E_n) és una successió monòtonament creixent de subconjunts de X , llavors

$$\limsup E_n = \bigcup_{n=1}^{+\infty} E_n = \liminf E_n.$$

- (d) Demostreu que si (F_n) és una successió monòtonament decreixent de subconjunts de X , llavors

$$\limsup F_n = \bigcap_{n=1}^{+\infty} F_n = \liminf F_n.$$

- (e) Demostreu que

$$\emptyset \subseteq \liminf A_n \subseteq \limsup A_n \subseteq X.$$

Doneu un exemple tal que $\liminf A_n = \emptyset$ i $\limsup A_n = X$. Doneu un exemple en què (A_n) no sigui monòtonament creixent ni decreixent, però tal que

$$\liminf A_n = \limsup A_n.$$

Sempre que es té aquesta darrera igualtat, el valor comú s'anomena el límit de (A_n) .

2. Demostreu que $[a, b] = \bigcap_{n=1}^{+\infty} (a - 1/n, b + 1/n)$ i que $(a, b) = \bigcup_{n=1}^{+\infty} [a + 1/n, b - 1/n]$. Això demostra que qualsevol σ -àlgebra que contingui els tancats conté els oberts, i viceversa. Demostreu que l'àlgebra de Borel també és generada pels semioberts $(a, b]$ i per les semirectes $(a, +\infty)$.

3. Doneu un exemple de funció de X a $\mathbb{R}$ que no sigui $\mathcal{X}$ -mesurable, però tal que $|f|$ i f^2 siguin $\mathcal{X}$ -mesurables.

4. Demostreu que si f és mesurable i $A > 0$, llavors el truncament f_A definit per

$$f_A(x) = \begin{cases} f(x) & \text{si } |f(x)| \leq A, \\ A & \text{si } f(x) > A, \\ -A & \text{si } f(x) < -A \end{cases}$$

és mesurable.

5. Demostreu que qualsevol funció $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ creixent és Borel-mesurable.
6. Sigui f una funció de X en Y . Sigui $\mathcal{X}$ una σ -àlgebra de conjunts de X i sigui $\mathcal{Y} = \{E \subseteq Y \mid f^{-1}(E) \in \mathcal{X}\}$. Demostreu que $\mathcal{Y}$ és una σ -àlgebra.
7. Es considera $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ una funció mesurable, $a, \lambda \in \mathbb{R}$, t, h definides per

$$\begin{array}{ccc} t : \mathbb{R} & \longrightarrow & \mathbb{R} \\ x & \longmapsto & a + x \end{array} \qquad \begin{array}{ccc} h : \mathbb{R} & \longrightarrow & \mathbb{R} \\ x & \longmapsto & \lambda x \end{array}$$

Demostreu que $t \circ f$, $h \circ f$ són mesurables.

8. Sigui $(X, \mathcal{X})$ un espai mesurable i f una funció de X en $\mathbb{R}$. Demostreu que f és $\mathcal{X}$ -mesurable sii $f^{-1}(E) \in \mathcal{X}$ per a tot conjunt de Borel E .
9. Demostreu que una funció f de X a $\mathbb{R}$ és $\mathcal{X}$ -mesurable sii $A_\alpha = \{x \in X \mid f(x) > \alpha\}$ pertany a $\mathcal{X}$ per a tot $\alpha \in \mathbb{Q}$.
10. Sigui $(X, \mathcal{X})$ un espai mesurable, f una funció $\mathcal{X}$ -mesurable de X en $\mathbb{R}$ i ϕ una funció contínua de $\mathbb{R}$ en $\mathbb{R}$. Demostreu que la composició $\phi \circ f$ és $\mathcal{X}$ -mesurable.
11. Sigui f com en l'exercici precedent i sigui ψ una funció mesurable de Borel. Demostreu que $\psi \circ f$ és $\mathcal{X}$ -mesurable.
12. Demostreu que si μ és una mesura a $\mathcal{X}$ i A és un conjunt fixat de $\mathcal{X}$, llavors la funció λ definida per $\lambda(E) = \mu(A \cap E)$ és una mesura a $\mathcal{X}$.
13. Demostreu que si $\mu_1, \mu_2, \dots, \mu_n$ són mesures a $\mathcal{X}$ i $a_1, a_2, \dots, a_n$ són nombres reals no negatius, llavors

$$\lambda(E) = \sum_{j=1}^n a_j \mu_j(E)$$

és una mesura a $\mathcal{X}$.

14. Si μ és una mesura, demostreu que $\limsup \mu(E_n) \leq \mu(\limsup E_n)$ sempre que $\mu(\cup E_n) < +\infty$. Demostreu que això pot fallar si $\mu(\cup E_n) = +\infty$.
15. Sigui μ una càrrega a $\mathcal{X}$ (és a dir, com una mesura però sense la no-negativitat; vegeu Bartle, pàg. 23). Si $E \in \mathcal{X}$ definim

$$\pi(E) = \sup\{\mu(A) \mid A \subseteq E, A \in \mathcal{X}\}.$$

Demostreu que π és una mesura a $\mathcal{X}$.

16. Sigui $(X, \mathcal{X}, \mu)$ un espai de mesura i siguin (E_n) mesurables tals que $\sum_n \mu(E_n) < +\infty$. Demostreu que el conjunt format pels x que pertanyen a infinits E_n és mesurable i nul.
17. Demostreu que $f(x) = [x] + [x - 2]$ és Borel-mesurable.
18. Sigui $(X, \mathcal{X}, \mu)$ un espai de mesura. Considerem $E_K \subset X$ una col·lecció de subconjunts mesurables tal que tot punt de X pertany, com a molt, a p conjunts de la família. Demostreu que

$$\mu(\bigcup E_k) \leq \sum \mu(E_k) \leq p\mu(\bigcup E_k)$$

19. Demostreu que la suma, multiplicació per escalar i producte de funcions simples és una funció simple. Demostreu que també ho són les funcions que s'obtenen amb $\vee$ i $\wedge$.

20. Sigui $X = \mathbb{R}$, $\mathcal{X} = \mathbf{B}$ i λ la mesura de Lebesgue a $\mathbf{B}$. Si $f_n = \chi_{[0,n]}$, la successió és monòtonament creixent cap a $f = \chi_{[0,+\infty)}$. Si bé les funcions estan uniformement fitades per 1 i les integrals de totes les f_n són finites, tenim que $\int f d\lambda = +\infty$. Es pot aplicar el Teorema de la Convergència Monòtona?.

21. Es considera

$$\begin{aligned} g(x) &= \begin{cases} 0 & (0 \leq x \leq \frac{1}{2}) \\ 1 & (\frac{1}{2} < x \leq 1) \end{cases} \\ f_{2k}(x) &= g(x) & (0 \leq x \leq 1) \\ f_{2k+1}(x) &= g(1-x) & (0 \leq x \leq 1) \end{aligned}$$

Comproveu que

$$\liminf f_n(x) = 0 \quad (0 \leq x \leq 1)$$

Tanmateix

$$\int_0^1 f_n(x) dx = \frac{1}{2}$$

Això demostra que en el lema de Fatou pot donar-se la desigualtat estricta.

22. Es defineix

$$f_n(x) = \begin{cases} \frac{1}{n} & (|x| \leq n) \\ 0 & (|x| > n) \end{cases}$$

Demostreu que $f_n(x) \rightarrow 0$ uniformement sobre $\mathbb{R}$ però

$$\int_{-\infty}^{\infty} f_n dx = 2 \quad (n = 1, 2, 3, \dots)$$

23. Es considera les funcions $f_n : \mathbb{R}^+ \rightarrow \mathbb{R}$ definides per

$$f_n(x) = \begin{cases} x^\alpha & \text{si } x > 1/n \\ 0 & \text{si } 0 \leq x \leq 1/n \end{cases} \quad \alpha < 0$$

Estudieu i calculeu quan s'escaigui:

(a) $\lim_{n \rightarrow \infty} f_n$.

(b) $\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^1 f_n(x) dx$

24. Calculeu

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^n (1 + x/n)^n e^{ax} dx$$

25. Demostreu que si $f \in L(\mathbb{R})$, aleshores

$$\lim_{n \rightarrow \infty} f(n^2 x) = 0 \quad \text{g.a. } x \in \mathbb{R}$$

26. Sigui $X = \mathbb{R}$, $\mathcal{X} = \mathbf{B}$ i λ la mesura de Lebesgue a $\mathbf{B}$. Si $f_n = (1/n)\chi_{[n,+\infty)}$, demostreu que (f_n) és monòtonament decreixent i convergeix uniformement a $f = 0$, però

$$0 = \int f d\lambda \neq \lim \int f_n d\lambda = +\infty.$$

Això demostra que no hi ha un Teorema de la Convergència Monòtona per a successions decreixents a M^+ .

27. Es defineix els nombres

$$a_0 = 0, \quad a_n = 1 - \left(\frac{2}{3}\right)^n,$$

i els intervals $F_n = [a_{n-1}, a_n)$ per a $n \geq 1$. Sigui f la funció que val n a F_n . Calculeu

$$\int_0^1 f(x) \, dx.$$

28. Si $f_n = (-1/n)\chi_{[0,n]}$, la successió (f_n) convergeix uniformement a $f = 0$ a $[0, +\infty)$. Demostreu que $\int f_n d\lambda = -1$, mentre que $\int f d\lambda = 0$, de manera que

$$\liminf \int f_n d\lambda = -1 < 0 = \int f d\lambda,$$

de manera que $f_n \geq 0$ no es pot treure de les hipòtesis del lema de Fatou.

29. El lema de Fatou té una extensió al cas que les f_n agafin valors negatius. Sigui $h \in M^+(X, \mathcal{X})$ tal que $\int h d\mu < +\infty$. Demostreu que si (f_n) és una successió a $M(X, \mathcal{X})$ i si $-h \leq f_n$, llavors

$$\int \liminf f_n \, d\mu \leq \liminf \int f_n d\mu.$$

30. (Desigualtat de Chebyshev) Sigui f una funció no negativa definida en un conjunt mesurable E . Per $\alpha > 0$, demostreu que

$$\mu\{x \in E \mid f(x) \geq \alpha\} \leq \frac{1}{\alpha} \int_E f \, d\mu.$$

31. Si $f \in M^+(X, \mathcal{X})$ i $\int f d\mu < +\infty$, demostreu que $\mu\{x \in X \mid f(x) = +\infty\} = 0$. Ajuda: si $E_n = \{x \in X \mid f(x) \geq n\}$, llavors $n\chi_{E_n} \leq f$.

32. Si $f \in M^+(X, \mathcal{X})$ i $\int f d\mu < +\infty$, demostreu que $N = \{x \in X \mid f(x) > 0\}$ és σ -finit, és a dir, existeix (F_n) a $\mathcal{X}$ tal que $N \subseteq \cup F_n$ i $\mu(F_n) < +\infty$, $\forall n$.

33. Suposem que $(f_n) \subset M^+(X, \mathcal{X})$, que (f_n) convergeix a (f) i que $\int f d\mu = \lim \int f_n d\mu < +\infty$. Demostreu que

$$\int_E f d\mu = \lim \int_E f_n d\mu$$

$\forall E \in \mathcal{X}$ i que el resultat pot no ser cert si es treu la condició $\lim \int f_n d\mu < +\infty$.

34. Demostreu que si $f \in L(X, \mathcal{X}, \mu)$ i g és una funció fitada mesurable, aleshores el producte fg també pertany a $L(X, \mathcal{X}, \mu)$.

35. Demostreu que del fet que $f \in L(X, \mathcal{X}, \mu)$ no es segueix que $f^2 \in L(X, \mathcal{X}, \mu)$.

36. Suposem que $f_n \in L(X, \mathcal{X}, \mu)$ i que

$$\sum_{n=1}^{+\infty} \int |f_n| \, d\mu < +\infty.$$

Demostreu que llavors la sèrie $\sum f_n(x)$ convergeix g.a. a una funció $f \in L(X, \mathcal{X}, \mu)$ i que

$$\int f \, d\mu = \sum_{n=1}^{+\infty} \int f_n \, d\mu.$$

37. Donada $f \in L^1(\mathbb{R})$, demostreu que per a tot $\epsilon > 0$ existeix $\delta > 0$ tal que si $\mu(E) < \delta$ aleshores

$$\int_E f d\mu < \epsilon.$$

38. Considerem les funcions $f_n(x) = x^{-3/2} \chi_{[1/(n+1), 1/n)}(x)$. Demostreu que no estan majorades per una integrable Lebesgue i, tanmateix, són integrables Lebesgue.

39. Demostreu que

$$f(x) = \frac{\log x}{x\sqrt{x^2-1}} \in L(1, \infty)$$

40. Demostreu que

$$f(x) = \frac{\cos x}{\sqrt{x}} \notin L(0, \infty)$$

41. Demostreu que

$$f(x) = \frac{\sin x}{x} \notin L(0, \infty)$$

42. Sigui $(X, \mathcal{X}, \mu)$ un espai de mesura. Considerem una funció mesurable $f : X \rightarrow [0, \infty)$ tal que

$$\int_X f^n d\mu = 1 \quad \forall n$$

Demostreu que és una funció característica.

43. Demostreu que si $\alpha > 1$ llavors

$$\lim_{n \rightarrow +\infty} \int_0^1 \frac{nx \sin x}{1 + (nx)^\alpha} dx = 0.$$

44. Demostreu que

$$\lim_{n \rightarrow +\infty} \int_0^1 \frac{\log(n+x)}{n} e^{-x} \cos x dx = 0.$$

45. Demostreu que

$$\lim_{n \rightarrow +\infty} \int_0^{+\infty} \frac{dx}{\left(1 + \frac{x}{n}\right)^n x^{1/n}} = 1.$$

46. Demostreu que si $a > 0$ aleshores

$$\lim_{n \rightarrow +\infty} \int_a^{+\infty} \frac{n^2 x e^{-n^2 x^2}}{1 + x^2} dx = 0.$$

Què passa si $a = 0$?

47. Establiu les igualtats que segueixen, provant a cada cas la integrabilitat de la funció considerada:

$$\begin{aligned} \int_0^1 x^{-x} dx &= \sum_{n=1}^{+\infty} \frac{1}{n^n}, & \int_0^1 \sin x \log x dx &= \sum_{n=1}^{+\infty} \frac{(-1)^n}{2n(2n)!}, \\ \int_0^{+\infty} e^{-x} \cos \sqrt{x} dx &= \sum_{n=0}^{+\infty} (-1)^n \frac{n!}{(2n)!}, & \int_0^1 \log \frac{1}{1-x} dx &= 1. \end{aligned}$$

48. Sigui $f : (0, 1] \rightarrow \mathbb{R}$ definida per $f(x) = 0$ si x és racional i $f(x) = [1/x]^{-1}$ si x és irracional. Demostreu que f és integrable i calculeu $\int_0^1 f$.

49. Proveu que la successió $f_n(x) = \sin nx$ no té cap subsuccessió puntualment convergent sobre $[0, 2\pi]$. Ajuda: considereu $g_j(x) = (\sin n_j x - \sin n_{j+1} x)^2$, $n_1 < n_2 < \dots$.

50. Demostreu que si $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ és uniformement contínua i integrable Lebesgue llavors

$$\lim_{|x| \rightarrow +\infty} f(x) = 0.$$

51. Calculeu $\lim_{n \rightarrow +\infty} \int_0^1 f_n(x) dx$ en els casos següents:

$$f_n(x) = \frac{n\sqrt{x}}{1+n^2x^2}, \quad f_n(x) = \frac{nx}{1+n^2x^2}, \quad f_n(x) = \frac{1+nx}{1+x^n}.$$

52. Calculeu $\lim_{n \rightarrow +\infty} \int_0^{+\infty} f_n(x) dx$ en els casos següents:

$$f_n(x) = \left(1 + \frac{x}{n}\right)^{-n} \sin \frac{x}{n}, \quad f_n(x) = \left(1 + \frac{x}{n}\right)^n e^{-2x}, \quad f_n(x) = \left(\frac{n+x}{n+2x}\right)^n e^{-x/2}.$$

53. Considereu una funció mesurable Borel

$$f : \mathbb{R} \mapsto \mathbb{R}.$$

Es defineix el conjunt $E = \{x \in [0, 1] \mid f(x) \in \mathbb{Z}\}$.

(a) Demostreu que E és un borelià.

(b) Demostreu que també és mesurable Borel la funció

$$\begin{aligned} g : \mathbb{R} &\mapsto [0, 1] \\ x &\mapsto |\cos(\pi f(x))|^m \end{aligned}$$

per a tot m natural.

(c) Calculeu

$$\lim_{m \rightarrow \infty} \int_0^1 |\cos(\pi f(x))|^m dx.$$

54. (a) Demostreu que la funció

$$g(x) = \frac{\log(1+x^a)}{x}$$

és una funció fitada per a $x \in (0, \infty)$ i $a \geq 1$.

(b) Sigui (X, μ) un espai de mesura i f una funció mesurable i positiva definida sobre X tal que $\int_X f d\mu = \|f\|_1 < \infty$. Provi's que

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_X n \log \left[1 + \left(\frac{f(x)}{n} \right)^\alpha \right] d\mu(x) = \begin{cases} \|f\|_1 & \text{si } \alpha = 1; \\ 0 & \text{si } \alpha > 1 \end{cases}$$

55. (a) Trobeu el mínim valor de la constant C tal que

$$\log(1+e^t) < C+t, \quad \forall t > 0.$$

- (b) Si $f > 0$ i $f \in L^1([0, 1])$, calculeu

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} \int_0^1 \log(1 + e^{nf(x)}) \, dx.$$

56. Sigui un espai de mesura (X, χ, μ) i $f \in L^1$, $f \neq 0$ gairebé arreu. Proveu que

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int |f|^{1/n} = \mu(X).$$

57. Sigui E un conjunt de mesura finita. Demostreu que

$$L^q(E) \subset L^p(E) \quad \forall 1 \leq p \leq q \leq \infty$$

58. Demostreu que

$$L^r(E) \subset L^p(E) + L^q(E) \quad \forall p < r < q$$

59. Sigui $E \subset \mathbb{R}^n$ un conjunt mesurable i $f \in L^p(E)$ per cert $1 \leq p < \infty$. Definim $E(l) = \{x \in E \mid |f(x)| > l\}$. Demostreu que gairebé per tot $x \in E$, existeix $l_x \in \mathbb{R}$ tal que $x \notin E(l_x)$. Calculeu $\lim_{l \rightarrow \infty} l^p \mu(E(l))$.

60. Donada $f \in L^p(E) \cap L^q(E)$, demostreu que $f \in L^r(E)$, sempre que $1 \leq p \leq r \leq q < \infty$. Indicació: Essent $p \leq r \leq q$, es té $r = ap + (1 - a)q$, amb $a \in [0, 1]$.

61. (a) Demostreu que si $p < 1/2$, $\frac{1}{(x(1-x))^p} \in L^1(0, 1)$. Indicació: Cauchy-Schwarz.

- (b) Si $1 \leq p_i < \infty$ ($i = 1, 2, 3$) són tals que

$$\sum_{i=1}^3 \frac{1}{p_i} = 1,$$

proveu que per a $f_i \in L^{p_i}$, $i = 1, 2, 3$

$$\|f_1 f_2 f_3\|_1 \leq \|f_1\|_{p_1} \|f_2\|_{p_2} \|f_3\|_{p_3}.$$

- (c) Si $p < 1/3$, demostreu que $\frac{1}{|x(1-x)(2-x)|^p} \in L^1(0, 2)$.

62. Sigui $f_1, \dots, f_p \in L^1$. Demostreu que

$$\left(\sum_{k=1}^p \left| \int f_k \right|^2 \right)^{1/2} \leq \int \left(\sum_{k=1}^p |f_k|^2 \right)^{1/2}.$$

Ajuda: multipliqueu i dividiu f_k per

$$\sqrt[4]{\sum_{i=1}^p |f_i|^2}.$$

63. Discutiu, segons el paràmetre, si les següents funcions són o no de $L^p(0, \infty)$.

- (a) x^a .
 (b) e^{ax} .
 (c) $|\log x|^a$.

64. Donada $f \in L^2(E)$ i $F_n \subset E$ tals que $\lim_{n \rightarrow \infty} \mu(F_n) = 0$, proveu que

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{\sqrt{\mu(F_n)}} \int_{F_n} |f| \, d\mu = 0.$$

65. El producte de dues funcions de L^2 és de L^1 ? I el producte de dues de L^1 , és de L^1 ?

66. Sigui $(X, \mathcal{X}, \mu)$ un espai de mesura finita i sigui f una funció mesurable. Considerem $E_n = \{x \in X \mid n-1 \leq |f(x)| < n\}$. Demostreu que $f \in L^1$ si, i només si,

$$\sum_{n \geq 1} n \mu(E_n) < \infty$$

Més generalment, $f \in L^p$ si, i només si,

$$\sum_{n \geq 1} n^p \mu(E_n) < \infty$$

67. Sigui $f(x) = \frac{1}{\sqrt{x(1+|\log x|)}}$. Demostreu que $f \in L^p(0, \infty)$ si, i només si, $p = 2$.

68. Siguin $f \in L^p$, $1 \leq p \leq \infty$ i $g \in L^\infty$. Demostreu que el producte és de L^p i que la norma del producte és menor o igual que el producte de normes.

69. Sigui $(X, \mathcal{X}, \mu)$ un espai de mesura finita i $1 \leq p < \infty$. Sigui φ una funció contínua de $\mathbb{R}$ en $\mathbb{R}$ tal que existeixen $K, M > 0$ de manera que $|\varphi(t)| \leq K|t|$ si $|t| \geq M$. Proveu que si $f \in L^p(X)$ llavors també $\varphi \circ f \in L^p(X)$. Cerqueu un contraexemple que demostrï que el resultat és fals si φ no satisfà la condició esmentada sobre el seu comportament asimptòtic.

70. Considereu la funció

$$f(x, y) = \frac{xy}{(x^2 + y^2)^2}$$

en el quadrat $\Delta = [-1, 1] \times [-1, 1]$. Demostreu que

$$\int_{-1}^1 \int_{-1}^1 f(x, y) \, dy \, dx = \int_{-1}^1 \int_{-1}^1 f(x, y) \, dx \, dy,$$

tot i que f no és integrable Lebesgue en Δ (useu coordenades polars).

71. Considereu la funció

$$f(x, y) = \frac{x^2 - y^2}{(x^2 + y^2)^2}$$

definida en $\Delta = [0, 1] \times [0, 1]$. Demostreu que les integrals iterades són diferents.

72. (a) Calculeu $\frac{\partial \phi}{\partial x}, \frac{\partial \phi}{\partial y}$ en els casos següents:

- i. $\phi(x, y) = \int_1^x e^{ty} \, dt.$
- ii. $\phi(x, y) = \int_0^x \cos(ty) \, dt.$
- iii. $\phi(x, y) = \int_1^x e^{y-t} \, dt.$
- iv. $\phi(x, y) = \int_y^x e^{xyt} \, dt.$

- (b) En els tres primers exercicis comproveu els resultats obtinguts calculant les integrals i derivant.

73. Comproveu, fent les integrals, que es pot canviar l'ordre d'integració per a la funció $f(x, y) = y \sin(xy)$ definida a $[0, 1] \times [0, \pi/2]$.

74. Comproveu que la funció

$$\phi(x) = \int_0^x f(t) \sin(x-t) \, dt$$

satisfà l'equació $y'' + y = f(x)$, essent f una funció contínua.

75. Un mètode per calcular la integral de Gauss.

Es consideren les funcions:

$$f(x) = \left[\int_0^x e^{-t^2} \, dt \right]^2 \quad g(x) = \int_0^1 \frac{e^{-x^2(1+t^2)}}{1+t^2} \, dt$$

(a) Comproveu que $f(x) + g(x) = \text{constant}$ i determineu-la.

(b) Proveu que $\lim_{x \rightarrow +\infty} g(x) = 0$.

(c) Deduïu que $\lim_{x \rightarrow +\infty} \int_0^x e^{-t^2} \, dt = \frac{\sqrt{\pi}}{2}$.

76. Calculeu:

$$\text{i) } \frac{d}{dx} \int_1^2 \frac{\sin tx}{t} \, dt \quad \text{ii) } \frac{d}{dx} \int_{x^2}^{x^3} \frac{\sin tx}{t} \, dt$$

77. Calculeu $F(x) = \int_0^b t^2 \cos(tx) \, dt$ derivant la funció $f(x) = \int_0^b \cos(tx) \, dt$.

78. Demostreu que, si $0 < a \leq b$,

$$\int_0^{+\infty} \left(e^{-a^2/x^2} - e^{-b^2/x^2} \right) \, dx = \sqrt{\pi}(b-a).$$

Ajuda: noteu que els dos membres són iguals si $a = b$ i proveu que les derivades respecte a a coincideixen; Recordeu també el resultat

$$\int_{-\infty}^{+\infty} e^{-x^2} \, dx = \sqrt{\pi}.$$

79. Sigui $p > a, b > 0$. Calculeu

$$\int_0^{+\infty} \frac{e^{ax} - e^{bx}}{x} e^{-px} \, dx.$$

80. Sabent que per a tot $r \in \mathbb{R}$

$$\int_0^\infty e^{-ax} \cos rx \, dx = \frac{a}{a^2 + r^2}, \quad a > 0,$$

calculeu

$$\int_0^\infty \frac{e^{-bx} - e^{-cx}}{x} \cos rx \, dx \quad b, c > 0.$$

81. Producte de convolució.

Definició: Siguin f i g funcions reals de variable real, s'anomena producte de convolució $f * g$ a la funció definida per:

$$(f * g)(x) = \int_{-\infty}^{+\infty} f(\tau)g(x - \tau) \, d\tau$$

en cas que aquesta integral existeixi.

Es consideren f i g de $L^1(\mathbb{R})$ i, a més, g contínua i fitada a $\mathbb{R}$. Demostreu que:

(a) $f * g$ existeix $\forall x \in \mathbb{R}$.

(b) $f * g$ està fitada.

(c) $f * g$ és contínua.

(d) $f * g$ és absolutament integrable.

(e) $\int_{-\infty}^{+\infty} (f * g)(x) \, dx = \int_{-\infty}^{+\infty} f(x) \, dx \int_{-\infty}^{+\infty} g(x) \, dx$

(f) $f * g = g * f$

82. L'objectiu d'aquest problema és demostrar que no existeix element neutre per al producte de convolució de les funcions integrables Lebesgue. El procediment serà suposar que existeix un element neutre $\delta(x)$ i arribar a contradicció. Sigui doncs $\delta(x)$ tal que

$$\delta * f = f * \delta = f \quad \forall f \in L^1$$

(a) Veieu que

$$\int_E \delta(x) dx = \begin{cases} 1 & \text{si } 0 \in E, \\ 0 & \text{si } 0 \notin E, \end{cases}$$

per a tot E de mesura finita.

(b) Considereu $E' = \{x \in \mathbb{R} \mid \delta(x) > 0\}$. Demostreu que

$$\int_{E'} \delta(x) dx = 0.$$

Indicació: Escriuiu $E' = \lim_{n \rightarrow \infty} E_n$, on $E_n = \{x \in \mathbb{R} \mid 0 < \|x\| \leq n, \delta(x) > 0\}$.

(c) Anàlogament, veieu que si $F' = \{x \in \mathbb{R} \mid \delta(x) < 0\}$, aleshores

$$\int_{F'} \delta(x) dx = 0.$$

(d) D'aquí es pot concloure que $\delta(x) = 0$ gairebé arreu. Arribeu a contradicció usant aquest fet.

83. Es considera les funcions

$$f(t) = \begin{cases} \sin t & \text{si } t \geq 0 \\ 0 & \text{altrament} \end{cases} \quad g(t) = \begin{cases} t & \text{si } t \geq 0 \\ 0 & \text{altrament} \end{cases}$$

$$F(s) = \int_0^{+\infty} e^{-st} \sin t \, dt \quad G(s) = \int_0^{+\infty} e^{-st} t \, dt$$

(a) Calculeu $\int_0^{+\infty} e^{-st} (f * g)(t) \, dt$, amb $s > 0$.

(b) Comproveu que el resultat anterior coincideix amb $F(s) \cdot G(s)$.

Comentari: $F(s)$ és la transformada de Laplace de $f(t)$.

84. Suposem que tant $f(x)$ com $g(x) = xf(x)$ són funcions de $L^1(\mathbb{R})$. Definim la transformada de Fourier de f com

$$\hat{f}(\xi) := \int_{-\infty}^{\infty} f(x) e^{-i\xi x} dx, \quad \xi \in \mathbb{R}.$$

Proveu que $\hat{f}$ és derivable i que $(\hat{f})'(\xi) = -i\hat{g}(\xi)$.

85. Donada $f : [0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$ suposem que la transformada de Laplace de f , $\mathcal{F}$, definida per

$$\mathcal{F}(s) := \int_0^{+\infty} f(t) e^{-st} dt,$$

està ben definida per $s > s_0$, $s_0 \geq 0$. És a dir, $f(t)e^{-st} \in L^1(0, +\infty)$ per $s \in (s_0, +\infty)$.

Justifiqueu, mitjançant derivació sota el signe integral, que $\mathcal{F}'(s)$ també existeix per $s > s_0$ i que, en aquest cas,

$$\mathcal{F}'(s) = - \int_0^{+\infty} t f(t) e^{-st} dt.$$

86. **La funció Γ .**

Una de les funcions més importants de l'anàlisi és la funció Γ

$$\Gamma(x) = \int_0^{\infty} e^{-t} t^{x-1} dt.$$

- (a) Demostreu que la integral impròpia està definida per a $x > 0$.
- (b) Demostreu que Γ és contínua a l'interval $(0, +\infty)$.
- (c) Demostreu que Γ és derivable i que la seva derivada val

$$\Gamma'(x) = \int_0^{+\infty} e^{-t} t^{x-1} \ln t \, dt.$$

- (d) Apliqueu integració per parts per a demostrar que

$$\Gamma(x+1) = x\Gamma(x)$$

- (e) Demostreu que $\Gamma(1) = 1$ i per tant $\Gamma(n) = (n-1)!$, $n \in \mathbb{N}$, $n \geq 1$.
- (f) Utilitzeu el problema 75 per a obtenir $\Gamma(1/2) = \sqrt{\pi}$.

87. (a) Deduïu la següent expressió de la derivada de la funció Γ .

$$\Gamma^{(n)}(x) = \int_0^{\infty} e^{-t} t^{x-1} (\ln t)^n dt \quad x > 0.$$

- (b) Proveu que aquesta fórmula es pot escriure, per a $x = 1$, com

$$\Gamma^{(n)}(1) = \int_0^1 \left(t^2 + (-1)^n e^{t-\frac{1}{t}} \right) e^{-t} t^{-2} (\ln t)^n dt.$$

- (c) Demostreu que $\Gamma^{(n)}(1)$ té el mateix signe que $(-1)^n$.

88. La funció Beta.

Si $m > 0$ i $n > 0$, es defineix la funció Beta per

$$B(m, n) = \int_0^1 x^{m-1} (1-x)^{n-1} dx.$$

(a) Demostreu que

$$B(m, n) = \frac{\Gamma(m)\Gamma(n)}{\Gamma(m+n)}$$

Indicació: Considereu $G(t) = \int_0^t x^{m-1} (t-x)^{n-1} dx$, apliqueu transformades de Laplace i finalment feu $s = 1$.

(b) Demostreu que

$$\int_0^{\frac{\pi}{2}} \sin^{2m-1} \theta \cos^{2n-1} \theta d\theta = \frac{1}{2} B(m, n).$$

Tema 4: La mesura de Lebesgue

1. Sigui $A \in \mathbb{R}^p$ mesurable amb $m(A) < +\infty$ i sigui $A \subset B$. Demostreu que $m^*(B - A) = m^*(B) - m^*(A)$.
2. Sigui $S \subset \mathbb{R}$ un conjunt fitat tal que $m^*(S) > 0$. Demostreu que la funció

$$f(t) = m^*(S \cap (-t, t))$$

és contínua. Deduïu que qualsevol $x \in \mathbb{R}$ és el punt mig d'un interval obert $I = (a, b)$ tal que

$$m^*(S \cap I) = m^*(S \cap I^c) = \frac{1}{2}m^*(S).$$

3. Sigui

$$\{q_1, q_2, \dots, q_n, \dots\} = \mathbb{Q}$$

una enumeració dels racionals i

$$G = \bigcup_{n=1}^{+\infty} G_n, \quad G_n = \left(q_n - \frac{1}{n^2}, q_n + \frac{1}{n^2} \right).$$

Proveu que $m(G) < +\infty$ i que per a cada conjunt tancat $F \in \mathbb{R}$ es verifica $m(G \Delta F) > 0$.

4. Considerem $X = (0, \infty)$ i l'espai de mesura $(X, \mathcal{M}_X, \mu_X)$. Siguin les funcions

$$f(x) = x \quad f_n(x) = \frac{n-1}{n}x, \quad n = 1, 2, 3, \dots$$

(a) Proveu que $f_n \rightarrow f$ g.a. puntualment.

(b) Proveu que $\{f_n\}$ no convergeix gairebé uniformement vers f . ($\forall \varepsilon > 0$, $\exists P \subset X$ de manera que $\mu(X - P) < \varepsilon$ i $f_n \rightarrow f$ uniformement a P .)

5. Proveu que si f és mesurable i $g = f$ g.a., aleshores g és mesurable.
6. Sigui $A \in \mathbb{R}$ el subconjunt dels reals que són de la forma

$$n + \sum_{k=1}^{+\infty} \frac{\varepsilon_k}{2^{2k}},$$

on n és un enter i $\varepsilon_k \in \{0, 1\}$. Demostreu que A és un conjunt nul i que existeixen conjunts nuls A, B de $\mathbb{R}$ tals que $A + B = \mathbb{R}$.

7. Demostreu que el conjunt de Cantor és un compacte no buit, sense punts interiors i sense punts aïllats, no numerable i nul.
8. Demostreu que hi ha conjunts de $\mathbb{R}$ que no són Lebesgue-mesurables.
9. Proveu que si $E \in \mathbb{R}$ és mesurable i $m(E) > 0$, existeix un compacte $K \subset E$ i un obert G , $K \subset G$, tals que $m(G - K) < m(K)$. Demostreu que el conjunt

$$\hat{E} = \{x - y \mid x, y \in E\}$$

conté $(-\delta, \delta)$, on $\delta > 0$ ve definit per

$$\delta = \inf\{|x - y| \mid x \in K, y \in G^c\}.$$

10. Sigui $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ una funció mesurable que verifica l'equació funcional

$$f(x + y) = f(x) + f(y)$$

per a tot $x, y \in \mathbb{R}$. Demostreu que f és contínua i que, per tant, és de la forma

$$f(x) = \alpha x, \quad \alpha \in \mathbb{R}.$$